

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขัน เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การแข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนมีค่อนข้างสูง การติดต่อสื่อสาร การคมนาคม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทำได้สะดวกและรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ประเทศใดที่เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ประเทศนั้นก็จะมีเจริญก้าวหน้า มีความมั่นคงและได้เปรียบทางการแข่งขัน เพราะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบการศึกษาที่สามารถตอบสนองต่อกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง

ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายด้าน ทั้งที่เป็น โอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของคนและระบบเพื่อให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการรู้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยใช้การศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้และความสามารถ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, น. 49) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 3 ซึ่งว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของคนไทย มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550, น. 18-29) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำให้เกิดความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ (เพ็ญณี แรธอท, 2550, น. 1) ดังนั้นจึงต้องทำการปฏิรูปการศึกษาขึ้นมาอย่างจริงจัง โดยการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดกระแสสร้างความคิดตื่นตัวและความเคลื่อนไหว ในการดำเนินงาน ทั้งหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นี้ถือเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ต่อมาได้มีการปรับแก้กฎหมาย โดยออกเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ และเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังได้ระบุไว้ชัดเจน ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(5) กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และ มาตรา 30 กำหนดว่าให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 14-17) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้กำหนดมาตรฐานความรู้และวิชาชีพครู 9 ข้อ ซึ่งได้กล่าวถึงการวิจัยทางการศึกษา โดยกำหนดในสาระความรู้และสมรรถนะของครูดังนี้ มาตรฐานความรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการวิจัย รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัยสถิติเพื่อการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติการวิจัย การนำเสนอผลงานวิจัย การค้นคว้า การศึกษางานวิจัย ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้กระบวนการแก้ปัญหา การเสนอโครงการเพื่อทำวิจัย และกำหนดสมรรถนะไว้ดังนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550, น. 20-23) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตราฐานที่ 7 คุรุปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนเอง

รับผิดชอบและใช้ผลในการปรับสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 41-48)

การเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนให้นักเรียนฝึกคิด ปฏิบัติจริง ประเมินและปรับปรุงตนเองได้ เพื่อก่อให้เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ ครูมีหน้าที่โดยตรงในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กหรือผู้เรียน การที่จะจัดให้ได้คั้น ครูจะต้องเป็นนักวางแผนที่ดี เป็นนักคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ครูต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ติดตามข่าวสารใหม่ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เลือกบริโภคข้อมูลที่เป็นความจริงได้ อย่างชาญฉลาด และปรับตัวปรับใจให้เข้ากันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคปัจจุบัน (สิทธิพร คล้ายเมืองปัก, 2543, น. 38-39) ถ้าครูผู้สอนสามารถนำวิจัยไปช่วยในการจัดการเรียน การสอนจะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ครูผู้สอนจะเกิดความรู้และ ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (ทัศนาศ แสงศักดิ์, 2543, น. 72-75) และผลจากการวิจัยในชั้นเรียน สามารถช่วยแก้ปัญหาบรรเทาพฤติกรรมและหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ งานวิจัยในชั้นเรียนที่ได้รับการยอมรับมีการเผยแพร่และนำไปขยายผล ถือว่าเป็นการพัฒนาผลงาน ทางวิชาการ ซึ่งเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูควบคู่กันไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2551, น. 11-12) จะเห็นได้ว่าการวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนในยุคปัจจุบันที่เรียกกันว่าเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษา

การวิจัยเป็นกระบวนการเชิงระบบ ที่ใช้การศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ และสามารถนำผลการค้นพบมาแก้ไขการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียน การสอน และช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าว ของ พระธรรมปิฎก ปอ.ปยุตโต (อ้างถึงใน กองวิจัยทางการศึกษา, 2542, น. 2) ที่ว่า ชีวิตที่ดีเป็นชีวิตแห่งการศึกษาและการวิจัยเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา เพราะทำให้เกิดปัญญา การวิจัยนั้นจึงจะต้องเป็นส่วนสำคัญของชีวิตเราไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมในสังคมเท่านั้น มนุษย์จะมี ชีวิตที่ดี ที่ประเสริฐ ก็จะต้องฝึก ต้องเรียนรู้

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาระบบการจัด การเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้กระบวนการ จัดการเรียนรู้ของครู มีความเป็นวิชาชีพและมีความเป็นศาสตร์ในวิทยาการของการจัดการเรียนรู้ มากขึ้น เพราะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีรูปแบบและวิธีการที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน เมื่อมีปัญหา การเรียนรู้หรือมีปัญหการเรียนการสอนเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนหรือเกิดขึ้นกับตัวครู

ครูผู้สอนต้องหาวิธีและแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นๆ โดยให้ครูผู้สอนนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การวิจัยในชั้นเรียนจึงเปรียบเสมือน ลมหายใจที่จำเป็นในการเรียนการสอนของครู เพราะถ้าเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนแล้ว ไม่มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อหาสาเหตุของปัญหาแล้วจะทำให้ไม่รู้ถึงปัญหาและหาแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาหรือนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ดังนั้นการทำวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนในยุคปัจจุบันต้องกระทำ ซึ่งมีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แต่กลับพบว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูยังไม่พัฒนา และก้าวหน้าเท่าที่ควร ครูจำนวนหนึ่งไม่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง และมองว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยุ่งยากเสียเวลา เป็นงานหนักที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญ และต้องใช้เวลามากในการดำเนินการวิจัย ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2544, น. 4-5)

การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ได้เน้นให้มีการพัฒนา 4 ด้าน คือให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ พัฒนาคุณสภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ ขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการวิจัยในภาพรวมของประเทศ คือ “ประเทศไทยมีการวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือการสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อพัฒนาสังคมพัฒนาด้านวิทยาการทรัพยากรบุคคล (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2552, น.1-2)

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน ยังมีความแตกต่างกันตามบริบทและเงื่อนไขต่างๆ จากการประเมินศักยภาพของนักเรียนไทยในระดับนานาชาติโดย Organization for Economic Co-operation and Development Programmed for International Student Assessment (OECD PISA ปี ค.ศ. 2009) พบว่าเด็กไทยมีความสามารถด้านการอ่านและด้านคณิตศาสตร์ อยู่ในอันดับ 50 ส่วนความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ อยู่ในอันดับที่ 48 จาก 65 ประเทศ และผลการประเมินการเรียนรู้ระดับชาติ(O-NET)ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2552 พบว่าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ของ

คะแนนเต็ม และยังมีผลการการศึกษาที่สะท้อนว่า มีนักเรียนออกกลางคัน ไม่เรียนต่อ และมีปัญหา ด้านพฤติกรรม รวมทั้งยังมีสถานศึกษาอีกจำนวนมากที่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ยังพบว่า การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถด้านการวิจัยยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ การกระจายทุนการวิจัยยังไม่กว้างขวาง และกระบวนการรับทุนวิจัยค่อนข้างมีขั้นตอนยุ่งยาก จึงทำให้หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลงานวิจัยและนำผล การวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาน้อย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยให้สูงเทียบเท่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ (PISA) ภายในปี 2563 รวมทั้งลดช่องว่างของโอกาสและคุณภาพการศึกษา” พันธกิจที่จะต้องดำเนินการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายในการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยเป็นกรอบแนวคิดและทิศทางการดำเนินงานวิจัย ไว้ดังนี้ 1) ให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินงานวิจัย และพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 2) ส่งเสริมการสร้างนักวิจัยใหม่และพัฒนาเครือข่ายวิจัย พี่เลี้ยงนักวิจัยแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ และสามารถนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม 3) ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการศึกษาร่วมกันเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ 4) สนับสนุนการศึกษาสภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต 5) ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 2-3)

จากนโยบายด้านการวิจัยและส่งเสริมการวิจัย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานในสังกัดระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ดำเนินการส่งเสริมการวิจัย ดังนี้ 1) บุคลากรในหน่วยงาน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และใช้ผลการเรียนรู้เป็นเครื่องมือพัฒนางานในความรับผิดชอบ 2) มีผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับกรอบทิศทาง นโยบาย จุดเน้น ความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา และนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหา หรือพัฒนางานที่รับผิดชอบ 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น 5) นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะชีวิต และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 15)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งเป็นข้อมูลและเป็นแนวทางสำคัญที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษา

1.2 คำถามการวิจัย

คำถามในการวิจัย ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับใด
2. บุคลากรมีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การสอน แตกต่างกันหรือไม่
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษารส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การสอน

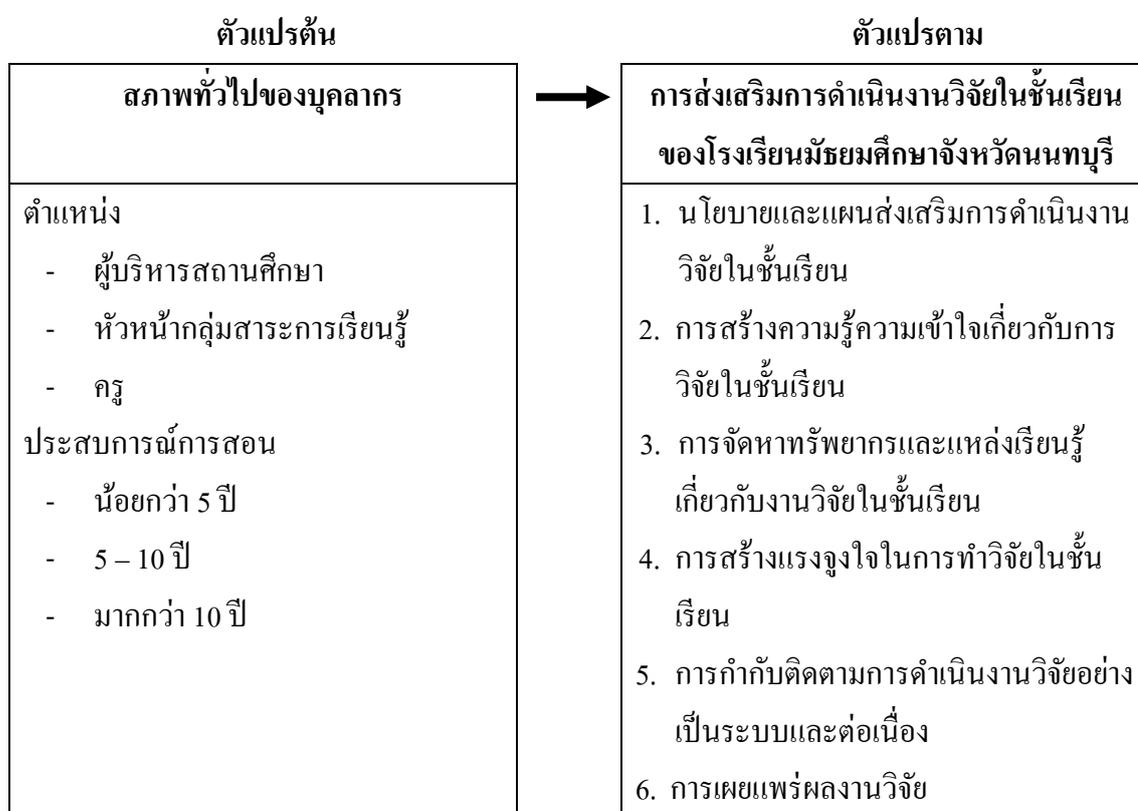
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1.4 สมมุติฐานของการวิจัย

การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามการรับรู้ของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความแตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยใช้แนวทางการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาปี 2554 – 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 16-31) มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาปี 2554 – 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 16-31) และได้รวบรวมสรุปแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน นำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนี้

1. นโยบายและแผนส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน
2. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
3. การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
4. การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน
5. การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
6. การเผยแพร่ผลงานวิจัย

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

1.6.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,684 คน จากจำนวนโรงเรียน 18 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2556)

1.6.2.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 313 คน กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608-610) เลือกโรงเรียนที่ทำการวิจัยโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และเลือกใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และเลือกใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างครูผู้สอน

1.6.3 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยทำการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

1.6.4 ตัวแปรที่ศึกษา

1.6.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพทั่วไปของบุคลากร

1) ตำแหน่ง

- 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.3) ครูผู้สอน

2) ประสบการณ์การสอน

- 2.1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2.2) 5 – 10 ปี
- 2.3) มากกว่า 10 ปี

1.6.4.2 ตัวแปรตาม คือ การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

- 1) นโยบายและแผนส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน
- 2) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
- 3) การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
- 4) การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 5) การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 6) การเผยแพร่ผลงานวิจัย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการของครูอย่างเป็นระบบในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการสะท้อนผลและหาวิธีการแก้ปัญหาตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ด้วย กระบวนการวิจัยที่เชื่อถือได้ มีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนา และเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนา หลักสูตร และการบริหารจัดการเรียนการสอน

การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาค้นคว้าพัฒนาและคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนประสบความสำเร็จ แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) นโยบายและแผนส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การกำหนดทิศทางเป้าหมาย และมาตรการในการดำเนินงานวิจัย เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้วยการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม ฝึกปฏิบัติงานวิจัย รวมถึงการแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาด้วยการวิจัย

3) การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การส่งเสริมและกระตุ้นให้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด เว็บไซต์ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดหาเอกสาร ตำรา ตัวอย่างผลงานวิชาการ วิทยุวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ มาให้คำปรึกษาแนะนำด้านการวิจัย รวมถึงการให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานการวิจัยในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูทำงานวิจัยในชั้นเรียน โดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ยกย่อง เชิดชูเกียรติและให้รางวัลครูผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น ส่งเสริมให้ครูผู้มีผลงานวิจัยได้เสนอเพื่อขอให้มีและเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น ส่งเสริมให้หน่วยงานใช้ผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในหน่วยงาน

5) การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง หมายถึง การนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรในสังกัด และนำผลการนิเทศ ติดตามช่วยเหลือการดำเนินการวิจัยของบุคลากรในสังกัดไปใช้การพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินการในรอบต่อไป

6) การเผยแพร่ผลงานวิจัย หมายถึง การส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่างๆ การจัดทำเอกสาร สารสนเทศ การรวบรวมผลงานวิจัย เพื่อการเผยแพร่เพื่อให้ผลงานเป็นที่ยอมรับ

โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนนทบุรี ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีจำนวนโรงเรียน 18 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม โรงเรียนรัตนาธิเบศร์ โรงเรียนศรีบุญยานนท์ โรงเรียนสตรีนนทบุรี โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี โรงเรียนราชวินิต นนทบุรี โรงเรียนบางบัวทอง โรงเรียนไทรน้อย โรงเรียนราษฎร์นิยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนโพชนิมิต และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

สำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลประสานงาน ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสถานศึกษาในเขตจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพทั่วไปของบุคลากร หมายถึง ตำแหน่งและประสบการณ์การสอนของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

บุคลากร หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง หรืออนุมัติจ้างให้ปฏิบัติงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตำแหน่ง หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บังคับบัญชาสูงสุดในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ทำหน้าที่รองจากผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสถานศึกษา ดูแลรับผิดชอบงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ครูผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ตามคำสั่งของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3) ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ประสบการณ์การสอน หมายถึง ระยะเวลาที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยนับถึงวันตอบแบบสอบถาม

แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์การสอน 5-10 ปี และ ประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน กำหนดนโยบายการพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน